

Erdély

ALAPÍTVÁ 1892-BEN

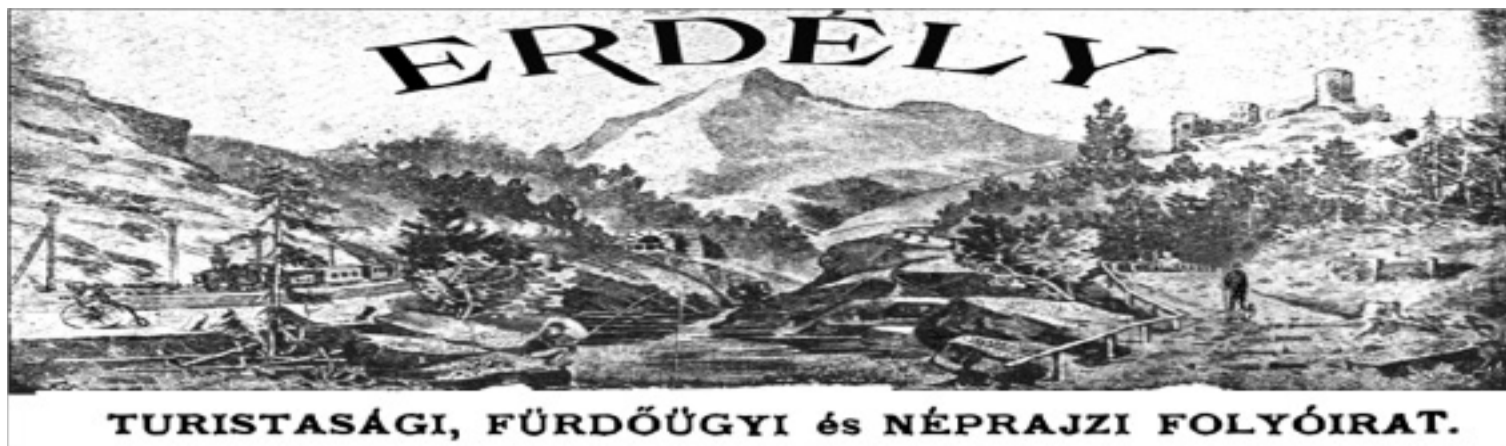
Új sorozat, 170. szám
2022/11.Az Erdélyi Kárpát-Egyesület
– Kolozsvár 1891 Értesítője

Szerkesztőség (info@ekokolozsvar.ro):

Kerekes Edit,

Kismihály Boglárka,
Tóthpál Tamás.

Főmunkatárs: Pál Gyöngyi

A következő lapszám megjelenik:
2022. december 16.

Cseppkőbarlang, gömbkövek tarka levelek közt, őszi napsütésben

Az október elhozta a rég várt szép őszi napokat, a csodálatos kék eget és az erdők őszi színpompáját. Igyekeztünk kihasználni ezt az időszakot, hiszen rövidülnek a nappalok, egyre hamarabb sötétedik és nemsokára beköszönt a tél.

PÁL GYÖNGYI

Október 15-én a városunktól délnyugatra levő Havasbükke-csúcsra (Vf. Recea) kirándultunk. Ez az Árpád-csúcsnál és a Kis-Maguránál kicsivel alacsonyabb, 759 m magas szép kilátópont a Kolozsvártól 13 km-re levő Szelicse közelében, a településtől északnyugatra, szemben a Gyalui-havasokkal. Talán innen az elnevezése is, mert a havasok felől érkező hideg levegőt és nyugati szelet semmi nem tartóztatja fel. A Havasbükke jól látható a Diós-nyeregből, a Hója-gerincről vagy a Lóna-patak völgyéből, ha Tordaszentlászló felé utazunk.

Havasbükke Kereszthegygel

Régel 9 órakor találkoztunk az M16-os autóbussz román opera melletti megállójában és a Csűrűlye (Ciurila) községhez tartozó Szelicse faluig (Sălicea) utaztunk, a Cristiana nevű öregotthon melletti megállóban szálltunk le. Onnan indultunk gyalog a falu házai között az erdő szélén levő lovas farm felé, majd átvágtunk a farm melletti (az EKE-forrás feletti) erdőn, és kiértünk a falu melletti platóra. Ezen a nagy területen a helybeliek állatokat legeltettek, északi részén pedig kukoricát ültettek. A terület középső részén kis dombocskák: Kunhalom (Morminte). Déli irányba látszik Szelicse falu, mögötte a Kis-Magura-csúcs (826 m). A plató északnyugati része enyhén emelkedik, itt található a magasságjelző kő is, ez a

Havasbükke. Nyugatra füves oldal lejt a Rákos-patak völgye felé, ahol az autópálya halad, északra erdő borította meredek lejtő. A csúcsról szép kilátás nyílik a Gyalui-havasokra. Rövid pihenő után visszafordultunk, az erdőszélen haladtunk, amíg elértük a legelő szélét. Az ösvényen leereszkedtünk Tótfalu irányába, majd balra kimásztunk a Kolozstótfalu és Magyarfenes közötti domb gerincére (Medve-gerinc), közben megcsodáltuk az erdő őszi színeit. Szép erdei úton ereszkedtünk a Kereszthegyre. Az ott lévő, II. világháborús emlékmű mellett szép kilátás nyílik a Leányvár kettős csúcsa, a Gorbó-gerinc és Szászfenes új lakónegyedei felé, valamint a Kis-Szamos völgyére. Szászfenesről autóbusszal tértünk vissza Kolozsvárra. A túrán 23-an voltunk, 14 km-t tettünk meg gyalog.

Révi-szoros Zichy-barlanggal

Október 22-én vonatos kirándulásra indultunk a Királyerdő-hegység északi peremén levő Révi-szorosba. A Sebes-Körös hozta létre a gyönyörű szurdokvölgyet, amely 5 km hosszan kanyarog mészkőhegyek és mészkősziklák között. Gyalogtúránkat a szoros Körösrév felőli kijáratától kezdtük, elhaladtunk egy forrás mellett, átmentünk a Sebes-Körös hídján, és a szoros bal oldalán, a néhány évvel ezelőtt kialakított, piros ponttal jelzett tanösvényen haladtunk a Zichy-barlang felé. A csúszósabb részen sziklafalba erősített lánc segít a haladásban. A cseppkőbarlangnál sok látogatóval találkoztunk, valószínűleg a szép őszi idő és az iskolások első vakációs napja miatt, de kis várakozás után sikerült bejutni a barlangba. A barlang hossza 2,7 kilométer, ebből 680 méter látogatható. Nevét a turistamozgalmat tá-

mogató Zichy Ödön grófról kapta. A barlang felfedezéséről Ajtai Ferenc (*Erdély természeti csodái*) ír részletesen: „A sziklák közt zöld gyeppadról előtörve mintegy 16 öl magasságból festőileg szép víz-esés fehérre tört hullámai szélesen és vastagon hullanak alá a folyó medrébe. (...) Nos, ez a vízkitörés (izbuc) vezetett a barlang felfedezéséhez a XX. század elején.” A barlang ünnepélyes felavatása 1905. augusztus 27-én volt. Feltárásának 90. évfordulójára, 1993-ban az EKE két-nyelvű táblát avatott a barlang felfedezőinek, Karl Handl, Czárán Gula és Veress István emlékére.

A barlang közelében dolgoznak az egykori menedékház felújításán, a munkálatokat tavaly augusztusban kezdték, 2022 decemberére kell elkészülniük. Megnéztük a 12 m magas vízest, amelyet a barlangból kiömlő kristálytiszta vízű Styx-patak hozott létre. Átmentünk a barlang közelében levő hídon, ahol a vasútállomás van. Gyalog akartuk bejárni a szorost, így a sínek mellett haladó ösvényen indultunk tovább Vársonkolyos felé. Útközben megcsodáltuk a szoros sziklaképződményeit. Vársonkolyosról vonattal tértünk vissza Kolozsvárra. A kirándulásunk 17-en vettünk részt.

Feleki-tető és Őzek völgye fogatkozó gömbkövekkel

November első felében tovább tartott a kellemes, szép őszi időjárás, 12-én a Feleki-tetőre és az Őzek völgyébe terveztünk kirándulást. Kolozsvár környékének egyik geológiai érdekessége a Feleki-gerinc déli oldalában megfigyelhető homokkő gömbök, Györgyfalvától Szelicseig mindenütt tele van kugligolyó formájú óriási képződményekkel, a „feleki gömbökkel”, ahogyan dr. Koch Antal geológus professzor nevez-

te őket. A homokkő gömbök (vagy gömbkövek) a hajdani tengerfenék homokjából jöttek létre, a tenger áramlásának görgetése következtében a homokszemek lerakódtak egy központi mag köré, majd ökolnyai nagyságtól kezdve több mázsa súlyú gömbnagyságig növekedtek. A legszebb gömbköveket egykoron az Őzek völgyében láthattuk, ezért vált ez a világtól elzárt csendes völgy a kolozsvári természetjárók egyik kedvenc kirándulóhelyévé. Ennek a különleges völgynek a felső részéhez a Feleki-tetőről, a csillagvizsgáló mellett elhaladó útról juthatunk el, az alsó részéhez pedig Erdőfelekről, az országút tordai lejtőjén jobbra kanyarodva. A völgy bejáratánál az országútról jól látható tábla áll, a „Valea Căprioarelor” felirattal. A völgynek ez a része sajnos egyre jobban beépül.

Szombat reggel az M16-os autóbussz megállójában szép, tiszta időben találkoztunk, pedig az elmúlt napokban gyakran ébredtünk ködös reggelekre. A gyalogtúrára a Bükki-házaktól indultunk a Sárosbük felé vezető piros sáv jelzésen, de a „hintás fa” után (amelyen már rég nincs hinta) feltértünk balra, a Feleki-tetőn levő csillagvizsgálóhoz vezető erdei útra. Nemsokára a tetőre értünk, az Erdőfelek felől jövő makadámútra. A csillagvizsgáló után balra tértünk, a völgy felé szekérúton, fehér törzsű, sárga levelelű nyírfák között haladtunk. Elértük az erdő szélét, innen meredekebben ereszkedtünk lefelé. A völgy a Kolozsvár környékének térképében Malom-völgy néven szerepel. Az Őzek völgyének kis patakja a Malom-patakba ömlik. Érdekes a völgy növényvilága, egyik nevezetessége a pázsitliliom, amely nemcsak nálunk, hanem egész Európában ritka növény. „A Malom-völgy felső harmadának, az Őzek völgyének patak menti sík vagy enyhe lejtésű térségeit rendkívül érdekes – több jégkori reliktumot őrző – terjedelmes mocsarak tarkítják. (...) Ezek a mocsarak biztosítottak menedéket és megfelelő létfeltételeket a Malom-völgy ritka kincseinek, jégkori reliktumainak” – írta Csűrös István és Csűrös László *A kolozsvári Malom-völgy növényvilágáról* című cikkében (*Erdélyi Gyopár*, 1995/4. szám).

A patakok összefolyásánál közrefogott kis teraszon, az erdő alatt valamikor kis faház állt (magánház, erdészház?), amely leégett, később gerendákból kezdtek építeni, de a ház nem készült el, az utóbbi években csinos kis házikó épült ott, a kerítés mellett megmaradt a pad és az asztal a kirándulóknak. A szemetes patakmederben már alig láthatunk gömbköveket, számuk nagyon megapadt. Sok gömbkövet elhordanak, felhasználnak építő- és díszítőkönek.

Visszatértünk a csillagvizsgáló felé, a Mikesi házak (Kászoly) irányába folytattuk utunkat, és a Sárosbükön át vezető, piros sávval jelzett ösvényen ereszkedtünk a Bükki házakig. Ezen a részen még fotózhattunk feleki gömbköveket, de számuk itt is egyre apad. A piros jelzésen továbbhaladtunk a Páter-úton a Diósig, onnan a Monostor lakónegyedig. A túrán 33-an vettünk részt és 15 km-t tettünk meg. Csodálatosan szép őszi nap volt, másnapra már lehűlt a levegő, köd ereszkedett le, a következő napokra esőt, majd havazást jeleznek a meteorológusok.

Csoportkép a Révi-szorosban

A SZERZŐ FELVÉTELE

Túranapló: itt jártunk október–novemberben

KISMIHÁLY BOGLÁRKA

Ugyan októberi túráinkról részben már beszámoltunk az októberi Erdélyben, jöjjön néhány rövid összefoglaló azokról az eseményekről, amelyek a lapból kimaradtak, és emellett az utóbi hetek novemberi rendezvényeiről is szót ejtünk.

Október 1-jén Szima Márton kerékpáros körtúrát szervezett a Csucsá–Dregán-völgyi víztározó útvonalon, innen a Bihar–Kolozs megyehatár mentén, majd a gerincen vissza Csucsára. A túra hossza 55 km volt és nyolc résztvevő tekerte le a távot.

Október 2-án ugyancsak Szima Márton gyerekbarát biciklitúrát szervezett a Sebes-Körös partján kicsiknek és nagyoknak. Az 50 km-es túra útvona-

több alkalommal is járt, de a templom padjai ez alkalommal is megteltek, a résztvevők pedig ámulattal figyelték a látványos bemutatót.

Október 15-én Havasrogoz (Rogojel) – Vlegyásza-menedékház – Vlegyásza-csúcs (1836 m) – Fehér-kövek – Havasrekettyei-vízesés útvonalon szerveztünk 18 km-es gyalogtúrát Szőke Enikő vezetésével. A 35 fős népes csapatot gyönyörű októberi időjárás fogadta, az izzó színek betöltötték a természetet, így mindenki meglepődéssel nyugtázta, hogy az eredetileg szeptember 17-re tervezett túrát egy hónappal elhalasztottuk a kedvezőtlen időjárás miatt. A csúcstól leereszkedve a csapat kettévált, a bátrabbak a Fehér-kövek sziklaperemén ve-

– Nagyesküllő (Aşchileu) – Kisesküllő (Aşchileu Mic) – Pusztatopa (Topa Mică) – Kajántó (Chinteni) – Kolozsvar. Amint az esemény elnevezése is mutatja, a túra csúcspontját nem a legmagasabb domb megmászása, hanem a tekerés utáni palacsintázás jelentette. A 80 km-es túrát 19 kerékpáros teljesítette.

Minden szerdán megszerveztük a hagyományos bükki túrákat Szabó János vezetésével a Péter-gerincen, valamint a Cérna-, Rejtett- és István-forrásokhoz. A túrák során 121 személyt sikerült kimozdítanunk a természetbe.

November 4-én megszerveztük idei emlék- és teljesítménytúra-évadzáró ünnepségünket, amelyen önkénteseinknek, támogatóinknak és partnereink-

FAZAKAS FERENC

A bátrabbak a Fehér-kövek sziklaperemére is kimerészkedtek az október 15-i vlegyásza-i túrán

la teljesen biztonságos volt mind a nyolc résztvevő számára, elkerülte a fűtet, és a következő állomásokat érintette: Csucsá, Körösfeketető, Csarnóháza, Barátka, Csucsá. A déli pihenőt szalonnasütéssel és labdajátékokkal tették kellemesebbé a résztvevők.

Október 4-én Székely Árpád *Tündérkert a hegyek között* című fotóalbumának vetítéssel egybekötött bemutatóján vehettek részt az érdeklődők a Farkas utcai református templomban. A nagy méretű fotóalbum az Erdélyt ölelő Kárpátok kiemelt és kevésbé ismert természeti kincseit foglalja össze 364 felvétellel, ezen belül számos átfutó kép segítségével 288 oldalon. Árpád természet iránti szeretetét és elhivatottságát már az eddig megjelent tucatnyi kötet bizonyítja, amit az elmúlt évek során földrajztanári munkája mellett valósított meg teljesen önerőből, a gyűjtemény pedig a most bemutatott fényképalbummal egészült ki. A túraútvonalak lejárása, a látványos fényképek, a részletes leírások mind az ő keze munkáját dicsérik. Mivel Árpád számára a természetjárás népszerűsítése fontosabb az anyagiaknál, köteteit önköltségen értékesíti. Kolozsvaron már

zető meredekebb, sárga pötty jelzésű útvonalon ereszkedtek a völgybe, a többiek pedig a sárga háromszögön. A busz a Stanciu-tisztáson várta a fáradt csapatot.

Október 22-én a Pocsováliste és Ronki-szorosba szerveztünk gyalogtúrát a marosvásárhelyi EKE-ekkel együtt, túravezetőink Mezei Elemér és Kakucs Zsolt voltak, akik segédjeikkel együtt próbálták összetartani a nagy csapatot. Minden elvárását felülmúlva a túrán több mint 140-en vettek részt (Vásárhelyről 89-en, Kolozsvarról kb. 45-en, Szilágysomlyóról négyen, Tordaszentlászlóról hárman). Amint az egyik résztvevő humorosan megjegyezte, olyan sokan voltunk, hogy fél órát kellett várni a csoportképre, s még így sem volt rajta mindenki. Az Aranyosronk faluból induló látványos 15 km-es túrát Mezei Elemér minden év tavaszán és őszén megszervezi, ám ilyen népes társaságra még sosem volt példa.

Október 23-án a pusztatopai palacsintasütödéhez szervezett kerékpáros túrát Szima Márton az alábbi útvonalon: Kolozsvar – Kajántó (Chinteni) – Bodonkút (Vechea) / Diós (Deuşu) – Báboc (Băbuţiu) – Sólyomkő (Şoimeni) – Magyarújfalú (Vultureni) – Magyarfodorháza (Fodora)

nek mondtunk köszönetet áldozatos munkájukért és nagylelkű segítségükért. Az idei évünk sikerei főként nekik köszönhetőek, hiszen segítségükkel a négy rendezvény során kereken ezer résztvevőnek nyújtottunk felejtethetetlen közösségi élményt. Az est a Vallásszabadság Házának dísztermében kezdődött rövid ünnepi köszöntővel, majd zenés, fényképes vetítéssel idéztük fel a teljesítménytúrák legemlékezetesebb pillanatait, az ajándékok átadása után pedig állófogadással, kellemes hangulatban zártuk az estet a pincében. A rendezvényen 77 önkéntesünk, támogatónk és partnerünk ünnepelt velünk.

November 6-án a Dregán-völgyi víztározó melletti gerincen túráztunk kereken 50-en, Szima Márton vezetésével, kihasználva az utolsó őszi napsugarak melegét. A 20 km-es útvonalat 7 óra alatt tettük meg laza tempóban hosszú szünetekkel, így a túrázás mellett napfürdőzésben is bőven volt részünk.

November 13-án a ködös, hűvös novemberi időjárás ellenére is tucatnyian az aktív piHENÉST választották, és Szima Márton vezetésével 110 km-t kerékpároztak Marosvásárhelyig a Mócs–Királyfalva útvonalon.

Decemberi bakancslista

■ **November 22., 23. és 24. (kedd, szerda, csütörtök):** Látogatás a kolozsvári magyar nyelvű egyetemi oktatás 150. évfordulójára szervezett kiállításon. A helyszín szűkösége miatt (max. 15 fős csoportok látogathatnak) több látogatást is teszünk, hogy senki ne maradjon le. Találkozás kedden és szerdán 11 órakor, csütörtökön 10 órakor a BBTE Farkas utcai főbejárata előtt. A kiállítást a kurátor, dr. Lukács József történész vezetésével nézzük meg. Bejelentkezni kötelező (sms-ben, WhatsApp-on vagy telefonon). Ha lesz még érdeklődő, a látogatást **december 6-án és 8-án** megismételjük, szintén 11 órától. Szervező: Kovács D. Zsuzsa.

■ **December 3. (szombat):** Gyalogtúra: Bartha-kilátó – Brüll-kilátó – Slamovics-ház – Cérna-forrás. (15 km). Találkozás 9 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Csorba Anna.

■ **December 7. (szerda):** Mikulás-túra a Péter-gerincen (7 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.

■ **December 10. (szombat):** Nemzetközi hegynap kiskocsikkal: Rekető – Izsár – Pape – Hidegszamos üzem (16 km, 700 m szintkülönbség, menetidő 6 óra). Bejelentkezni telefonon december 7-ig! Szervező: Kiss János. ♦ Gyalogtúra: Mikes-tető (14 km). Találkozás 8.45 órakor az M16-os autóbusz román opera melletti megállójában (a busz 9 órakor indul). Szervező: Pál Gyöngyi.

■ **December 10–11. (szombat–vasárnap):** Buszos kirándulás Nagyváradra és Debrecenbe. Szállás Debrecenben, hotelben, kétágyas szobákban. Mivel a kisbusz már megtelt, abban az esetben tudunk nagy buszt indítani, ha még legalább 15 személy összegyűl. Bejelentkezés online a honlapon közzétett úrlapon vagy telefonon november 27-ig. Szervező: Szima Márton.

■ **December 14. (szerda):** Hagyományos séta az István-forráshoz (9 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.

■ **December 17. (szombat):** Hagyományos borforraló túra a Bácsi-torokban (10 km). Találkozás 9 órakor a Törökvágás tetején, a falumúzeum előtt. Szervező: Szilágyi András.

■ **December 18. (vasárnap):** Decemberi séta a pusztatopai erdőben (19 km): Nádasszentmihály – Nagyszegű-bérc – Kék lagúna – Egeres, vasútállomás. Találkozás 9 órakor a Beta távolsági autóbusz-állomáson. Szervező: Szima Márton.

■ **December 21. (szerda):** Hagyományos séta a Cérna-forráshoz (8 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.

■ **December 26. (hétfő):** Karácsonyi séta a Sárosbükben (15 km, 250 m szintkülönbség). Találkozás 8.45 órakor az M16-os (40-es) autóbusz román opera melletti megállójában. Szervező: Kiss János.

■ **December 28. (szerda):** Hagyományos séta a Rejtett-forráshoz (7 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.

Januári előzetes

■ **Január 2. (hétfő):** Évnyitó túra a Rejtett-forráshoz (7 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Kovács D. Zsuzsa.

■ **Január 7. (szombat):** Bagolytúra a következő útvonalon: Tótelke vasúti megálló – Csigadomb – Riszeg-tető – Bánffyhunad. Találkozás 16.15-kor a kolozsvári vasútállomáson, utazás a 16.44-kor induló személyvonattal. A túra hossza 14 km. Vissza az 1.10-kor Bánffyhunadról induló gyorsvonattal utazunk. Kérünk, hogy mindannyian gondoskodjatok megfelelő világítóeszközről. Szervező: Szima Márton.

Ügyfélszolgálat

Keddőtől péntekig előzetes telefonos egyeztetés alapján (Kolozsvar, Magyar/21 Decembrie 1989 utca 116., az udvarban a bal oldali épület). Irodavezető: Kismihály Boglárka (0771-535848). Pénztár: az ügyfélszolgálati irodában. További naprakész információk a honlapon (ekokolozsvar.ro) vagy az egyesület Facebook-oldalán (EKE – Kolozsvar1891)

Túravezetők, szervezők elérhetőségei

Csorba Anna 0740-407652
Kovács Diószegi Zsuzsa 0747-070790
Kiss János 0364-807639
Pál Gyöngyi 0742-373546
Szabó János 0757-220682
Szilágyi András 0742-625130
Szima Márton 0766-703575
Elnök: Kovács Diószegi Zsuzsa 0747-070790
Irodavezető: Kismihály Boglárka 0771-535848

Tanácskozzunk a vándortáborról!

■ November 24-én, csütörtök délután 6 órától EKE-gyűlés lesz a János Zsigmond Unitárius Kollégium fizikumában. Szeretettel várják azokat a tagtársakat és szimpatizánsokat, akik szeretnének aktívan bekapcsolódni a jövő évi EKE Vándortábor szervezésébe. Az évről évre más-más helyszínen sorra kerülő vándortábor szervezését 2023-ban a kolozsvári EKE vállalta.